

Enheten för främjande och tillträdesfrågor

Föredragande

Linda Puhls
Utredare

010-470 0574
linda.puhls@uhr.se

KONSEKVENsutREDNING

Diarienummer

4.1.2-01106-2020

Datum

2020-09-15

Postadress

Box 4030
171 04 Solna

Besöksadress

Solna Strandväg 132
171 54 Solna

Telefon

010-470 03 00

Org nr

202100-6487

www.uhr.se

Konsekvensutredning avseende förslag till föreskrifter om ändring i UHR:s föreskrifter (UHRFS 2019:1) om särskild behörighet

Konsekvensutredningen innehåller en utredning av konsekvenserna avseende förslag till ändring av 1–3 §§ samt bilaga 1, 2 och 3 i UHR:s föreskrifter (2019:1) om särskild behörighet. Innehållet i konsekvensutredningen utgår från 6–8 §§ i [förordningen \(2007:1244\) om konsekvensutredning vid regelgivning](#).

Bakgrund

Skolverket har beslutat om en ändrad programstruktur för Vård- och omsorgsprogrammet som bland annat innehåller sju nya ämnen och fem reviderade ämnen (SKOLFS 2020:43). Fem av dagens ämnen upphävs och innehållet från dessa flyttas istället över till något eller några av de nya ämnena. Förändringen ska tillämpas från och med den 1 juli 2021.

Som en konsekvens av ändringen behöver UHR föreskriva om vilka av de nya kurserna inom programmet som kan motsvara naturkunskap 2.

Ändringarna påverkar de elever som i januari 2021 ska göra sitt gymnasieval. För att eleverna ska kunna göra välavvägda val till gymnasieskolan behöver UHR besluta om föreskrifter som reglerar de ändrade kurserna redan i början av 2021.

I samband med den senaste revideringen av UHR:s föreskrifter (2019:1) om särskild behörighet inkom synpunkter från remissinstanserna som UHR behövde utreda vidare innan eventuell åtgärd. UHR har gjort en vidare utredning utifrån dessa synpunkter.

En av utredningarna, om ersättningskravet för naturkunskap 2 till Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9, undervisningsämnet Teknik, har lett till förslag till ändring i föreskrifterna. Denna behandlas vidare i konsekvensutredningens avsnitt A 1.

En synpunkt som utretts vidare har inte lett till någon föreslagen ändring. Ett antal lärosäten lyfte frågan om att kunna kräva svenska som särskild behörighet.

Kurser som ingår i kravet för grundläggande behörighet kan i regel inte utgöra krav för särskild behörighet. En avgörande faktor vid införandet av engelska 6 i föreskrifterna var att nivån på den engelska som krävs för grundläggande behörighet höjdes 2014 från tidigare engelska A till engelska 5+6. En jämförbar höjning för svenska gjordes inte. UHR gör därför bedömningen att svenska i nuläget inte ska införas i föreskrifterna.

I samband med att frågan utreddes gjorde UHR en undersökning av det bestånd av slutbetyg - utfärdade innan krav på godkända betyg i svenska, engelska och matematik i den grundläggande behörigheten infördes - som i nuläget finns i antagningssystemet NyA.¹ Undersökningen visar att en mycket liten andel av dessa, färre än 1 %, är utfärdade utan godkända betyg i någon kurs som lästes för svenska B. En liknande undersökning av avgångsbetygen har inte gjorts.

A Allmänt

1. Syftet med reglerna

Naturkunskap 2 som får ersättas av Vård- och omsorgsprogrammet med vissa kurser

Skolverkets beslut om nya och reviderade ämnen för Vård- och omsorgsprogrammet medför att det särskilda behörighetskravet i naturkunskap 2, som enligt bilaga 2 till Universitets- och högskolerådets föreskrifter (2019:1) om särskild behörighet får ersättas av Vård- och omsorgsprogrammet med vissa kurser, behöver uppdateras med de nya kurserna. Detta för att elever som påbörjar programmet efter höstterminen 2021 ska få information om vilka kurser i den nya programstrukturen som kan ersätta det särskilda behörighetskravet i naturkunskap 2.

UHR har i samråd med Skolverket tagit fram vilka kurser i den nya programstrukturen för Vård- och omsorgsprogrammet som kan motsvara naturkunskap 2.

Ersättningskravet för naturkunskap 2 till Ämnesläroexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9, undervisningsämnet Teknik

Ett lärosäte har inkommit med synpunkt om att kravet på Biologi 1 i ersättningskravet för naturkunskap 2 till Ämnesläroexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9, undervisningsämnet Teknik, skulle kunna utgå då de kunskaper som kursen ger inte är nödvändig för ämnet teknik. De helt nödvändiga kunskaperna täcks upp av kurserna i fysik och kemi.

¹ Dessa sökande kan uppfylla kraven på grundläggande behörighet enligt de övergångsregler som finns i högskoleförordningen (1993:100) och som gäller för äldre betyg.

UHR har varit i kontakt med de lärosäten som utlyste Ämneslärarutbildningen för grundskolans 7–9 med inriktning teknik till höstterminen 2020. Båda lärosätena har svarat att de anser att biologi kan utgå.

Då de krav på särskild behörighet som får ställas ska vara helt nödvändig för den utbildning som gäller föreslår UHR att biologi 1 utgår från ersättningskravet för naturkunskap 2 till Ämneslärarutbildningen för grundskolans 7–9 med inriktning teknik.

Övriga ändringar

I den särskilda behörigheten för Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 och utbildning som leder till ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan, undervisningsämnet Teckenspråk anges i Bilaga 1, avdelning C att ett av de behörighetsgivande ämnena inte kunde läsas i gymnasieskolan eller inom vuxenutbildningen. Det framgår dock inte vilket ämne det gäller. UHR föreslår därför att information om att ämnet som inte kunde läsas var teckenspråk läggs till.

2. Alternativa lösningar och effekter av utebliven reglering

UHR bedömer att det saknas alternativa lösningar och att behörigheterna behöver regleras i föreskrift för att en rättssäker och enhetlig tillämpning ska kunna uppnås.

3. Vilka berörs?

Regleringen kommer främst att beröra elever som ska välja gymnasieutbildning i januari 2021.

Indirekt berör regleringen vidareinformatörer som exempelvis studie- och yrkesvägledare vid kommunala och fristående gymnasieskolor, lärosäten och vid kommunal vuxenutbildning, som behöver informera om de nya bestämmelserna.

4. Bemyndiganden för UHR:s beslut

I 7 kap. 8 § högskoleförordningen (1993:100) regleras de särskilda behörighetskrav som får gälla för utbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare. I 7 kap. 9–10 §§ högskoleförordningen bemyndigas UHR att föreskriva om vilka krav på särskild behörighet i form av kurser från gymnasieskolan som ska gälla för ett utbildningsprogram som vänder sig till nybörjare och som leder till yrkesexamen eller konstnärlig examen, samt vilka kurser från gymnasieskolan som högskolan får använda som särskilt behörighetskrav till annan utbildning på grundnivå som vänder sig till nybörjare.

I 5 kap. 2 a § förordningen (1993:221) för Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) regleras de särskilda behörighetskrav som får gälla. I 5 kap. 2 b § samma förordning bemyndigas UHR att föreskriva om särskild behörighet i form av gymnasiekurser för utbildningsprogram inom SLU som vänder sig till nybörjare och som leder till en yrkesexamen. UHR får även, enligt kap 5 2 c §, föreskriva om vilka kurser från gymnasieskolan som får användas som särskilt behörighetskrav till annan utbildning på grundnivå.

5. Kostnader och andra konsekvenser

Ändringen kan komma att medföra att lärosäten behöver uppdatera lokala regler om tillträde till högre utbildning samt informationsmaterial.

Det datatekniska systemet NyA behöver uppdateras. Bedömningshandboken, som tas fram av en arbetsgrupp utsedd av SUHF och som används som underlag i antagningen, behöver uppdateras med de nya reglerna och information till vidareinformatörer.

6. Regleringen och Sveriges skyldigheter som EU-medlem

Regleringen överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

7. Tidpunkt och informationsinsatser

De nya föreskrifterna föreslås träda ikraft den 1 januari 2021, och ska gälla för utbildning som påbörjas efter den 31 maj 2022.

Informationsinsatser är nödvändiga för att presumtiva sökande och återsökande samt vidareinformatörer, som exempelvis studie- och yrkesvägledare, ska få kännedom om de förändrade reglerna.

Genom att göra förändringen i regelverket i god tid innan reglerna ska tillämpas bör information om förändringen kunna nå berörda grupper.

B Kommuner och regioner

Regleringen bedöms inte få effekter för kommuner eller regioner.

Det behöver dock säkerställas att vidareinformatörer, så som studievägledare, får information om de nya reglerna.

C Företag

Regleringen bedöms inte få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt.

D Samråd

Beskrivning av ett eventuellt tidigt samråd

Förslaget gällande motsvarande kurserna för naturkunskap har skett i samråd med Skolverket.

E Kontaktperson

Vid frågor om konsekvensutredningen eller föreskrifterna kan Linda Puhls, Universitets- och högskolerådet, kontaktas. Telefon 010-4700574, E-post; linda.puhls@uhr.se.